

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการเรียกพยานหลักฐานเข้าสู่ศาลจากคำแถลงของจำเลย ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง
ชื่อผู้ประพันธ์	ยุทธศาสตร์ อุดตัม
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศพนธ์ นิตรจิโรจน์

บทคัดย่อ

ตามระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน การฟ้องคดีอาญาสามารถทำได้ง่าย และบางกรณีก็อาจเกินความจำเป็น หรือไม่มีมูลเป็นความผิดอาญา เนื่องจากกฎหมายเปิดโอกาสให้ราษฎรหรือผู้เสียหาย สามารถฟ้องคดีได้เองอย่างเป็นเอกเทศ ไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบสวนก่อน ซึ่งสะดวกและง่ายต่อการนำคดีอาญาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล การที่ฟ้องคดีอาญาสามารถทำได้ง่าย ซึ่งบางครั้งอาจมีการบิดเบือนข้อเท็จจริง นำกรณีผิดสัญญาทางแพ่งมาฟ้องเป็นคดีอาญามุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ หากระบบการดำเนินคดีอาญาไม่มีการกลั่นกรอง หรือการไต่สวนมูลฟ้องที่มีประสิทธิภาพ ก็อาจเป็นช่องทางทำให้บุคคลต้องถูกฟ้องคดีอาญาโดยไม่มีมูลความผิดอาญา และทำให้มีคดีขึ้นไปสู่ศาลจำนวนมาก และอาจทำให้บุคคลผู้บริสุทธิ์ต้องถูกฟ้องและตกเป็นจำเลยได้โดยไม่จำเป็น และเมื่อศาลมีคำสั่งประทับฟ้องคดีย่อมส่งผลกระทบต่อตัวจำเลยโดยตรงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิและเสรีภาพในเนื้อตัวร่างกายของจำเลย ซึ่งอาจต้องถูกคุมขังระหว่างพิจารณาหรือต้องสูญเสียทรัพย์สิน เพื่อหาเงินมาประกันตนเองเพื่อต่อสู้คดีในชั้นพิจารณา ดังนั้น การไต่สวนมูลฟ้อง จึงถือเป็นกระบวนการที่ศาลจะสามารถใช้ตรวจสอบพยานหลักฐานของโจทก์ในเบื้องต้นว่ามีมูลเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้หรือไม่ว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่โจทก์กล่าวหา มาในคำฟ้องหรือไม่ เป็นกระบวนการป้องกันการกลั่นแกล้งนำคดีที่ไม่มีมูล หรือขาดพยานหลักฐานสนับสนุนมาฟ้องต่อศาล

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/2 ถือเป็นกลไกสำคัญและเป็นช่องทางที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะสามารถเสนอพยานหลักฐานของตนให้ศาลเรียกมาประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและเป็นการผ่อนคลายข้อจำกัดสิทธิ ในการห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยนำพยานเข้าสู่ศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 วรรคสาม กล่าวคือ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย รวมถึงพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นบุคคล

เอกสาร หรือวัตถุ แล้วแต่กรณี ที่มองว่าเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีของจำเลย โดยการแถลงให้ศาลทราบ และเรียกพยานมาไต่สวน หรือซักถามได้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ถือเป็นการพยายามสร้างสมดุล ทางกฎหมายขึ้นระหว่างการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนผู้ต้องถูกฟ้องคดีอาญา ให้ดำเนินไปได้ในทางที่จะไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำกัน จนเกินไป แต่อย่างไรก็ตาม การที่ศาลจะเรียกพยานตามที่จำเลยแถลงมาประกอบการวินิจฉัยสั่งคดี ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่นั้น ไม่ได้เป็นบทบังคับศาลที่จะต้องเรียกตามที่จำเลยแถลง หากแต่ กำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลจะเรียกพยาน เมื่อศาลเห็นว่าจำเป็นและสมควรเท่านั้น ซึ่งคำว่า “ตามจำเป็นและสมควร” เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งการใช้ดุลพินิจ ของศาลในกรณีดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติอยู่บางประการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้ กฎหมาย นอกจากนี้ หากปรากฏว่าศาลปฏิเสธไม่เรียกพยานตามคำแถลง ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ไม่ อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ เนื่องจากติดข้อจำกัดทางกฎหมาย ดังนั้น โดยสภาพของกฎหมายตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/2 จึงไม่เป็นบทบังคับหรือผูกพันศาลให้ต้อง เรียกพยานตามคำแถลงของจำเลยเสมอไปและการใช้ดุลพินิจในการเรียกพยานของศาลยังคง มีข้อจำกัด

จากปัญหาและข้อจำกัดของกฎหมายดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการยกระดับ มาตรฐานและความเข้มข้นของการไต่สวนมูลฟ้อง เพิ่มการมีส่วนร่วมของจำเลยมากยิ่งขึ้น สนับสนุน ให้นำหลักการฟังความสองฝ่ายอันเป็นหลักที่จะก่อให้เกิดสิทธิในการต่อสู้คดีมาเป็นแนวทางหลัก สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/2 โดย การเปิดโอกาสให้จำเลยมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อหักล้างพยานโจทก์ได้เองในชั้นไต่สวนมูล ฟ้องแทนการผลักภาระให้เป็นหน้าที่ของศาลในการที่จะต้องใช้ดุลพินิจเรียกพยานมาประกอบ การวินิจฉัยสั่งคดีเองอย่างเดียว อันจะทำให้ศาลมีโอกาสได้รับทราบข้อมูลอย่างรอบด้านก่อน การวินิจฉัยสั่งคดีมากยิ่งขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการกลั่นกรองคดีก่อนเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ลดความเหลื่อมล้ำสำหรับการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งยังป้องกันการนำคดีอาญาอันปราศจากมูลความจริง มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อฟ้องร้องกลั่นแกล้งให้บุคคลใดต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาโดยไม่จำเป็น

คำสำคัญ: ไต่สวนมูลฟ้อง, การเรียกพยาน, การคุ้มครองสิทธิจำเลย, ระบบไต่สวน

Independent Study Title Problem of Calling Evidence from Accused's Statement
by Court at the Preliminary Examination

Author Yuttasart Udtip

Degree Master of Laws

Advisor Assistant Professor Yodsapon Nitiruchirot, Ph. D.

ABSTRACT

Under the current criminal procedure system in Thailand, initiating a criminal case is relatively straightforward. In some instances, this accessibility can lead to unnecessary or baseless accusations. This arises from the law permitting individuals or aggrieved parties to file criminal cases independently, without requiring preliminary investigations. While this ease facilitates the entry of criminal cases into the court's adjudication process, it can sometimes result in misuse. For example, civil disputes arising from contractual breaches may be distorted into criminal cases to achieve ulterior motives beyond lawful entitlements. If the criminal procedure system lacks effective filtering mechanisms or preliminary evidence inquiries, it could lead to individuals being unjustly subjected to criminal charges. This would increase the number of cases reaching the courts, potentially implicating innocent persons unnecessarily. When the court accepts such cases for trial, it directly affects the defendant, impacting their rights and liberties. Defendants may face pretrial detention or financial burdens for bail to contest the case. Consequently, preliminary evidence inquiries serve as a critical process for courts to assess whether the prosecutor's evidence provides sufficient grounds to believe that the defendant committed the alleged offense. This process acts as a safeguard against the malicious prosecution of cases lacking merit or sufficient supporting evidence.

Section 165/2 of the Thai Criminal Procedure Code serves as a crucial mechanism enabling defendants to present their evidence for the court's consideration during the preliminary inquiry. This provision alleviates restrictions on defendants' rights to present evidence under Section 165, paragraph three of the Code. It grants defendants the

opportunity to submit relevant facts, legal arguments, and evidence-whether personal testimony, documents, or objects-that could benefit their case. By allowing defendants to make such representations and request the court to examine or interrogate witnesses during the inquiry phase, the provision seeks to balance crime suppression and the protection of individual rights. Nevertheless, the court's discretion in summoning witnesses based on the defendant's statements is not mandatory under Section 165/2. The phrase "necessary and appropriate" grants the court broad discretion, but practical limitations in implementing this discretion can hinder its effectiveness. If the court declines to summon witnesses as requested, defendants cannot appeal or petition due to legal constraints. Consequently, under the current legal structure of Section 165/2 of the Criminal Procedure Code, there is no binding obligation on the court to summon witnesses merely based on the defendant's request. The court's discretionary authority in this matter remains subject to inherent limitations.

Given the issues and limitations of the existing law, the author proposes that the standard and intensity of the preliminary hearing should be enhanced, with greater involvement of the defendant in the process. It is recommended to adopt the principle of hearing both sides, a fundamental principle that ensures the right to a fair trial, as the guiding framework for revising and amending Section 165/2 of the Criminal Procedure Code. This would involve granting the defendant the right to present evidence to counter the prosecution's witnesses at the preliminary hearing, rather than placing the burden solely on the court to exercise discretion in summoning witnesses for case evaluation. This would provide the court with a more comprehensive understanding of the case before making a ruling, thereby improving the efficiency of case filtration prior to trial. It would also reduce disparities in the application of the law and prevent the misuse of baseless criminal cases as tools for harassment, ensuring that individuals are not unjustly subjected to criminal charges.

Keywords: Preliminary Evidence Inquiry, Witness Summoning, Defendant Rights Protection, Inquisitorial System